

*Tervitus
naistepäiväks!*

Päike

VENE KIRJANIK
JELENA BLAGININA

Pille ja vanaema

Emal läheb hommikul vara tööle. Pille jääb vanaemaga koju. Vanaema enam tööle ei käi. Pillel aga algab kool alles kell üks. Vanaemal on tore komme. Saatnud lapse, lapselapse või külalise ära, läheb ta ise ruttu akna juurde ja vaatab seal niikaua, kuni too ümber nurga keerab. Ning kindlasti lehvitab talle järele.

Pille teab seda kommet. Teab juba sellest ajast, kui veel üsna väike oli. Nüüd kooli minnes viipab ta memmele alati vastu.

Kuid ühel päeval — see oli talvisel koolivaheajal — Pille kiirustas. Koolis oli algamas tähekeste koondus. Vanaema läks akna juurde, viipas käega, seisis tükk aega, kuid Pille ei vaadanud kordagi tagasi.

Vanaema võttis lõngakerad ja hakkas heegeldama. Järsku formas sisse Pille, näost punane ja kohkunud.

«Kas unustasid jälle midagi koju!» küsis vanaema veidi torisevalt.

«Unustasin sulle lehvitada, memm,» ütles Pille tasa.

ELJU MARDI

Kui ema on kodus,
miks mulle siis näib,
et päike lõbusalt
laotusel käib!

Kaob pilvisse päike,
õu vaikne ja tühi —
nukrus ninaga vastu
ruutused nühib.

Läheb ema kodunt,
siis igavlen,
aknal ootan ja
aina nukruksen.

Kui koju jõuab
minu memm,
siis jällegi mängin
ja vallatlen.

Aina naeran ja
kukerpallitan,
oma emakest hella
kallistan.

MAIMU LINNAMÄGI

Palju
ei olegi
vaja

Palju ei olegi vaja,
et olla emale meele järgi:
noh, kui sul on söögiisu
ja kui sa riidu ei kisu
ning kui õigel ajal
vahetad sokid või särki...

Kui sa vanaema peale ei kärgi,
vaid käitud inimese moodi,
kui saadab ta näiteks poodi.
Oi, ja kui veel õpid nii, et
tood koolist mõnedki viied!

Siis tema,
see ema,
on naeruvalmis nagu sünnipäevalaps,
ja vaat kui läheb veel kööki,
et teha lapsele kooki.

Illustreerinud ANNE AARE

FR
Fr. R. Kreuzvaldi
nim. ENSV Riiklik
Raamatukogu

«Lilled emale ja vanaemale» — joonistanud 5-aastane RAUL LOOTSAR Tallinnast.

MINU EMA

MINU EMA NÕNDA TORE,
TEISTEL SELLIST KÜLL EI OLE.
HOMMIKUL MU ÄRATAB,
LAUA KATAB,
TÖÖLE RUTTAB.
ÕHTUL KODUS TALITAB,
MINU JUUKSEID SILITAB.

URMI PAADE,
Viljandi 5. Keskkooli
III-d klassi õpilane

TEEME LAHTI POSTIPAUNA!

Need riimid on TIJU TARASE, TERJE SANDERI ja HARVET TOOSTI luuletustest: sasis — väsis, ringi — kingi, veeres — keerles.
Proovi, millise luuletuse saad sina, kui neid riime kasutad!
Parematele autasuks «Tähekese» märk ja raamatuid.

HEA ÕPETAJA

Kui meie klassijuhataja haige oli, asendas teda õpetaja Järv. Õpetaja Järv on juba vana, kuid tuli meiega hästi toime. Kui õppetööst aega üle jäi, jutustas ta lugusid oma lapsepõlvest.
Kui meie klassijuhataja terveks sai, hakkas ta ise tunde andma. Kuid meie ei unusta õpetaja Järve, käime tal tihti külas.

ALLA KOPTSEVA,
Haapsalu 1. Keskkooli
II-b klassi õpilane

VANAEMA JUTUKERA

KAPI UKS ON PANDUD LUKKU.
MAPI KAAS ON PANDUD KOKKU.
SIIS KUI PUGESIN MA VOODI,
KERA KAPIST VÄLJA TOODI.

VANAEMAL ON ÜKS KERA,
JUTUKERA.

JUTUKERA SEISAB KAPIS,
SEISAB KAPIS, PRUUNIS MAPIS.

KERAŠT SAADI UNEJUTTU,
NÕNDA UNI TULI RUTTU.

LIINA KANARIK,
Ruusmäe 8-kl. Kooli
III klassi õpilane

KINKE OSTMAS

JUBA POODI LÄHEN MA —
NAISTEPÄEV ON SAABUMAS.
POES ON KÕIKE VALIDA.
MIDA VÕIKSIN KINKIDA?

EMALE SEE TASSIKE,
MILLE PEAL ON KASSIKE.
ÕELE OSTAN SULEPEA,
ET TAL KIRJUTADA HEA.

KOJU LÄHEN, LAULUD KEELEL —
VANAEMA PEAN MA MEELES.
TA ON PISUT MAIASMOKK,
TALLE MEELDIKS KOMMIKOTT.

MADIS VELDI,
Tartu 2. Keskkooli
II-a klassi õpilane

ÜKSMEEL

Ivi viis oma tähekese liuväljale. Mis sellest, et kõik veel hästi uiskudel ei püsinud. Küll õpivad.

«Võtke paaridesse. Kahekesi on kergem,» juhatas Ivi ja näitas koos Mikuga ette, kuidas kahekesi sõita. Oligi kergem ja julgem.

Peagi liugles kogu täheke jääl.

Järsku kihutas neile suure hooga vastu kollase kampsuniga poiss, kes karjus: «Eest ära, lasteaed!» Tiia ehmus, laskis sõbratari käest lahti ja kukkus valusasti. Ootamatusest läks sõit teistelgi segi ja komistajaid ning kukkujaid oli veelgi.

«Ha-ha-haa!» naeris ulakas poiss ja tegi laste ees uljaid poognaid.

«Ukerdage ääres, keskel sõidavad meistrid.»

«Ääres on jää krobeline,» kurtis Tiia.

«Lähme ehk koguni koju!» küsis Ivi naeratades. Aga kõik hüüdsid kooris:

«Ei! Ei! Sõidame veel!»

Mikk ulatas Tiiale käe: «Tule minuga, hoiä kõvasti kinni.»

Teisedki paremad sõitjad võtsid nüüd endale nõrgemad paarilised ja kõik liuglesid taas liuvälja keskele.

Juba jälle paistis kollane kampsun ja kostis kole sõjakisa.

«Ärge kartke, ega ta otsa sõita julge!» hüüdis Ivi. Mikk surus kõvasti Tiia kätt ja sõitis edasi.

Kollane kampsun vilksatas nende eest läbi, uisutaja kihutas lumme ja kukkus. «No oodake te!» ähvardas ta sealt.

«Ei oota,» ütles Ivi ja juhtis oma tähekese päris-päris keskele, kõige paremale jääle.

«Aga meid ongi ju rohkem, mis ta laiutab,» arvas Mikk.

«Muidugi. Ja praegu on meie tund,» ütles Ivi. «Kui ta korralikult sõidab, siis võib ju ka meie tunni ajal siin olla.»

Oktoobrilapsed jäidki keskele, sõitsid ning tegid lõpuks veel lõbusat uisurongi.

JUTA RENZER

Illustreerinud IIVI ŠAMPU-RAUDSEPP

EE-I

Poisi silmi ja poolt nina varjas usku-
matult suur juuksetukk.

«Kas see tukk sind ei sega?»

«Ee-i.»

«Näed sa mind?»

«Ee-i.»

«Tuleb välja, et sa ei näegi neid,
kellega räägid?»

«Aga ma vahetevahel puhun, siis
juuksed hüppavad üles.»

Ja poiss, tõmmates moka kulpi, pu-
hus ülespoole, ning juuksetukk kar-
gas tõepoolest püsti.

«Ja tihti tuleb sedasi puhuda?»

«Mis siis?»

«Ära ei väsi?»

«Ee-i.»

«Hommikust õhtuni oma juuksetutti
puhuda — sellest võib küll peast
segaseks minna.»

«Aga kui lidud kõigest jõust, siis
ta lendab ise kahte lehte,» hooples
poiss.

«Aga kui rahulikult käid?»

«Siis pole muud, kui nooguta aga
sammu taktis pead ja tukk lendab
ise tahapoole.»

«Ja tagasi ei lange?»

«Ei lange. Ausõna.»

«Aga ei saa ju ometi kogu aeg
pead noogutada.»

«Miks ei saa?»

«Sihukesest pidevast noogutamisest
hakkab pea valutama.»

«Ee-i.»

«Ja pealegi on see ebamugav. Ütle-
me, et kuklatagused juuksed ei ole
nõnda tülikad, aga süües langeb
see eespoolne tukk ju tõenäoliselt
taldrikusse.»

«Mhõh... Kaks korda supi ja kolm
korda kisselli sisse.»

«Ja kuidas tunne oli?»

«Naljakas.»

«Tõepoolest ikka või?»

«Mis siis?»

«Aga kas sul lugeda ja kirjutada
raske ei ole?»

«Ee-i.»

«Kuidas sa siis hakkama saad? Jälle
puhud?»

«Ma loen voodis. Aga kui kirjutan,
hoian teise käega tukka kinni.»

«On alles lugul!»

«Mis siis?»

«Aga kui sa televiisorit vaatad, kui-
das siis on? Kas puhud, hoiad käe-
ga juukseid või noogutad kogu aeg
pead?»

«Siis ma ajan sedasi nina püsti ja
vaatan ülalt alla.»

«Noh, ja on hästi näha?»

«Ee... mitte eriti. Mis siis?»

«Parem noogutaksid ja puhuksid.»

«Noogutamisest hakkab ekraan
hüppama, aga õhtuks ma ei jõua
enam puhuda...»

«Lõpuks ometi võtsid omaks...»

«Mis siis?»

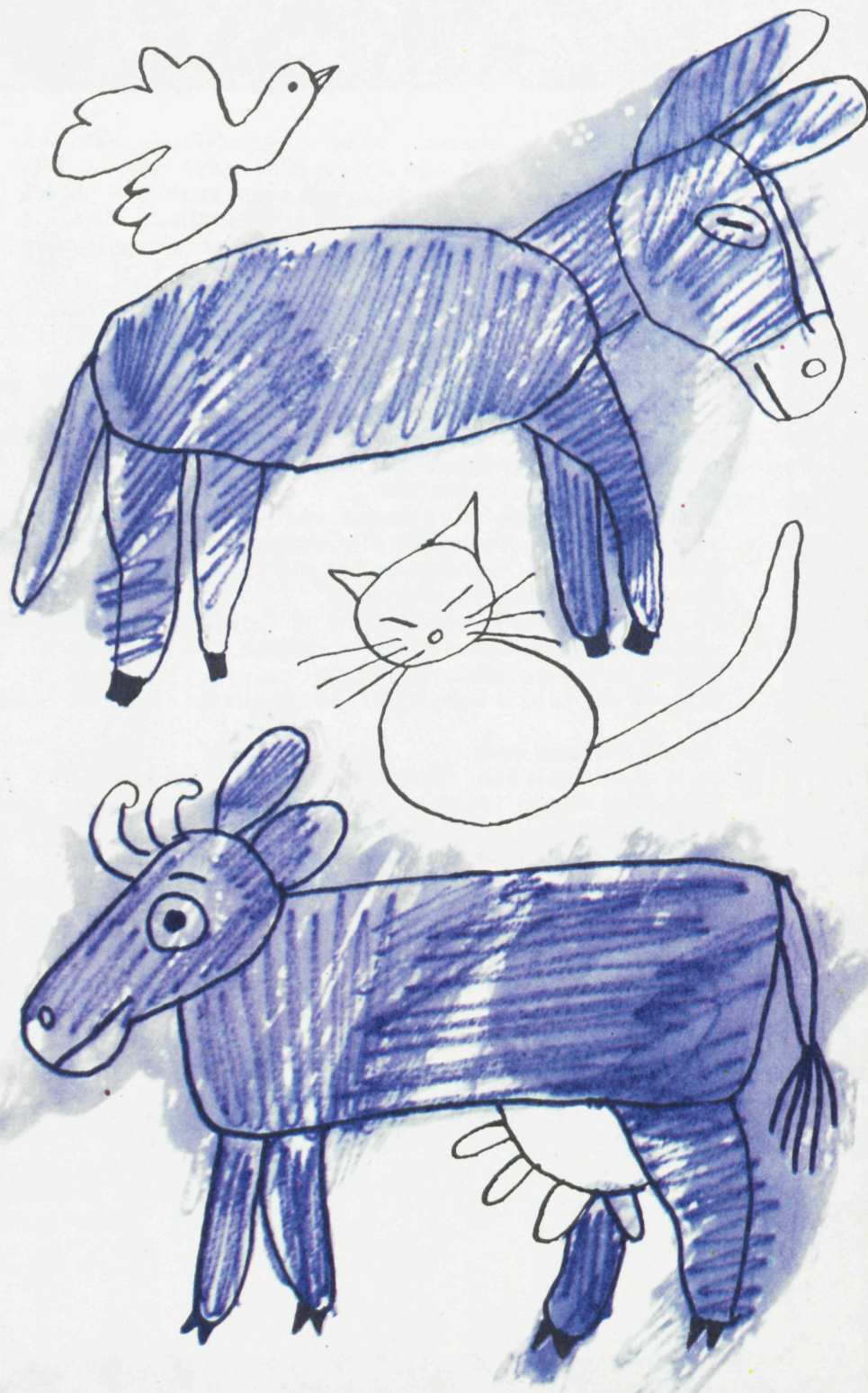
«Mnjaa... Tegemist on sul kuhja-
ga.»

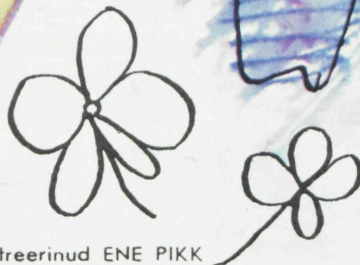
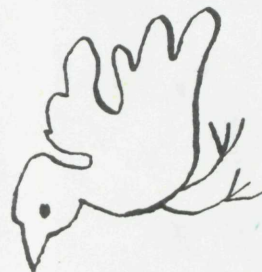
«Ee-i.»

«Mis siis?» matkisin poissi.

«Kas te küsite minult?»

«Ee-i. Mul on isu täis.»

Illustreerinud ENE PIKK

VENE KIRJANIK
VLADIMIR DANKO

SINISED TEMBUD

KURVALT LEHMAKE AMMUS JA INISES:
«AMMUU, LÄKSIN HAMBUNI SINISEKSI!»
NUKKER EESLIPOISS
NURISES AGA NII:
«II-AH, SINISEKS SAIN SARVIST SABANI!»
VANASAGI EHMUNULT HÜÜDIS:
«KUI KOLE!
SINIST HABET
MA SENI VEEL KANDNUD EI OLE!»

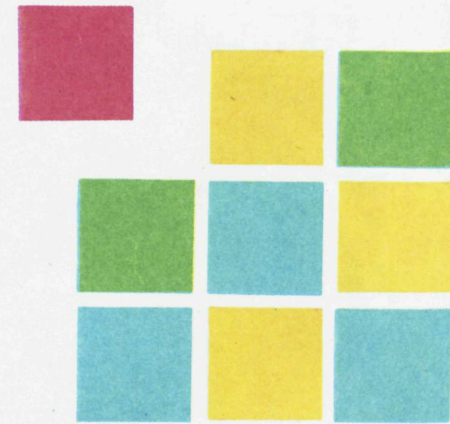
AINUS RAHULIK MEES
OLI PISIKE HEITI:
TASKUPÕHJA TA
SINISE PLIIATSI PEITIS,
TEGI NÄO, NAGU IGAÜKS
ILMAASJATA VIRISEKS,
JA LÄKS PUNASEKS NÄOST —
MITTE PÖRMUGI SINISEKS.

Tõlkinud LEELO TUNGAL

HELJO MÄND

PILLI-PEETER

PEETER KUUSIK ON MEIL MUUSIK,
LAULAB NAGU PEOLEO,
KERGELT KLAVERIT, KITARRI
MÄNGIB IGAL KOOLPEOL.
AGA MATEMAATIKAS TA
MÄNGIB KLASSIS NARRI:
SEISAB, PÖRNITSEB, EI VASTA.
RASKE ÕELDA PILLI-PEETRIL,
MITU MILLIMEETRIT MEETRIS.

EELKOO

Kõik on siin nagu päris koolis. On raamatud ja vihkud, ei puudu tahvelgi.

Puuduvad ainult koolilapsed. Nende asemel on Tallinna 103. Lastepäevakodu kasvandikud.

«Istume hästi korralikult,» ütleb kasvataja Juune. Seljad sirguvad. Siis tuleb jutustus karupere pesupäevast. Miks just karupere? Selge! Lasteaias ei õpita kirjatarkust mitte sellest aabitsast, mis esimeses klassis emakeele tundides terve poolaasta laual oli, vaid «Karuaabitsast».

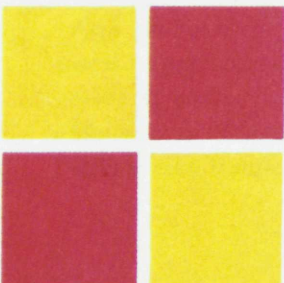
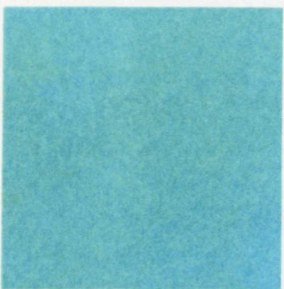
Jutustab kasvataja. Jutustab Ivo. Jutustab Toomas.

«Millise häälikuga algab sõna «pesupäev»?» küsib kasvataja.

Tõnu arvab, et «t»-ga. Kuid kohe saab selgeks, et selle häälikuga algab hoopis tema nimi. «Pesupäev» algab «p»-ga.

Neid sõnu, milles esines «p», oli jutustuses hästi palju, nagu selgub. Pesunöör. Pihik. Pikad püksid. Seep. Tupp. Mõnel neist oli see häälik alguses, mõnel lõpus, mõnel koguni keskel. Ega teda nii kerge üles leida olnudki.

Aga mängult võib ka pesu pesta. Või kuivama riputada. Või pesu kombel tuule käes õõtsuda. Isegi plagiseda võib, või vähemalt käsi plak-

Pildistanud VILLU MAASK

sutada. Sest liikumine muudab mõtlemise väledamaks. Ees on ju veel häälikule vastava tähe tundmaõppimine. Siis sõnade ladumine liikuvasse aabitsasse. Ja harjutusvihikussegi tuleb püüdlilikult maalida tähte «p». Kasvataja Juune ütles tunni lõpus, et kõik olid tublid. Anneli kippus algul natuke ringi vaatama. Ka Martin katsub järgmises tunnis veidi tähelepanelikum olla. Aga «p»-hääliku ja sellele vastava tähe said kõik hästi selgeks.

Kui tund läbi, läheb jutt päris kooli peale. Nad teavad sellest täitsa palju. Toomas teab näiteks, et koolis on õpetajad ja et seal ei tule päeval magada. Heiki arvab, et koolis ei tohi üldse nalja teha. Siiski selgub, et nii hull see asi ei ole. Tunnis peab muidugi ilusasti kuulama ja kõike tähele panema, mida õpetaja räägib, aga naljategemiseks jääb ka aega. See on väga hea, et lasteaias nii paljusid asju õpetatakse. Koolis kulub see tarkus ära. Mis sellest, et praegu veel kaheksale kaheksa liitmise juures sõrmed appi tuli võtta ja vastuseks saadi umbes seitseteist — niisugust arvutamist ei olnud ju veel õpitud.

Aga ikkagi on natuke kurb, et sügisel lasteaiaga hüvasti jätma peab.

LEMBIT RATTUS

Joonistanud ELLE TIKERPÄE

A vibrant illustration of a large tiger with orange and black stripes, looking down at two small cats. One is a black and white tabby, and the other is a grey and white long-haired cat. They are in a lush green jungle environment.

YENE KIRJANIK
GENNADI TSÓFEROV

VÄIKE TIIGER

Elas kord ilus vöödiline, väga kuri tiiger. Ta urises ja möirgas kõigi peale, kes talle ette sattusid.

Kord kohtas vihane tiiger väikest kassipoega. Ta tahtis juba möirgama hakata, kui märkas tema vurre ja taipas: see on ju väike tiiger!

Suur tiiger ütles:

«Hakkame õige koos elama.»

Ja nad hakkasidki koos elama. Öhtul pani suur tiiger väikese magama ja nurrus talle unelaule. Aga väike tiiger õpetas suurt alati hea olema. Kui suur tiiger tõstis kellegi vastu käpa, ütles väike:

«Ära tee talle paha, ta meeldib mulle väga.»

Ja tiiger tõmbas kohe näo naerule.

Nii nad elasidki. Kord jalutuskäigul kohtasid nad kahus karvaga koerakest.

Väike tiiger vihastus, hakkas turtsuma, tõstis käpa...

Aga siis peatas teda suur, öeldes vaikself:

«Ära tee talle paha, ta meeldib mulle. Ta on samasugune kohev ja väike nagu sinagi.»

Kuri tiiger oli heaks muutunud.

Sellega jutt lõpebki. Nüüd elavad nad juba kolmekesi — tiiger, kassipoeg ja kutsikas — ning õpetavad üksteist alati head olema. Sest alati hea olla pole ju nii lihtne, tean seda omast käest.

Tõlkinud ELLE TURKINA

Illustreerinud VALLI HURT

SILVIA TRUU on kirjutanud enamiku oma juttudest vanematele lastele. Raamatute «Silja, päikesekiir ja maailm», «Tere, sind ma ootasin» ja «Kuu aega täiskasvanu» lugemine seisab teil alles ees. Aga ka nooremaid lugejaid ei ole Silvia Truu unustanud. Eriti meeldib talle kirjutada koertest. Praegu töötabki ta uue jutustuse kallal, mille peategelaseks on tore njuu-faundlandi koer Jeekim.

SILVIA TRUU

ÜLLATUSTEGA AED EHK MIDA KÕIKE SVEN VÄLJA EI MÕTLE

Sven käis lasteaias, õde Svea juba teises klassis. Nad elasid vanas suure aiaga majas. Aias oli pikk rodu länguvajunud kuure, kus elutses röövelkass. See oli poolmetsik kollase-mustakirju kass, kellel ühe silma ümbrus süsimust. Sven nägi kord, kuidas ta linnupesast väikesed pojad ära söi ja pärast ka veel linnuema kinni püüdis. Lapsed kartsid teda, tema omakorda kartis kõiki inimesi. Ühel päeval lamas röövelkass prügiurnide kõrval siruli ega liigutanud ennast, hüüa palju tahes. Isa mattis ta maha. Nüüd julgus Sven

ka üksinda kuuride juurde minna. Ta läks ja kuulis — kusagil näugus kass. Sven jooksis tuppa tagasi. «Svea! Röövelkass pole üldse surnud. Näub!» «Mis sa veel välja ei mõtle!» naeris Svea. «Ise ju nägime, kui isa teda mattis.» Samal õhtul mängisid lapsed peitust. Sven pugus ühte ripakil uksega kuuri ja peitis end nurka. Korraga ta nägi: hämarusest vaatavad talle vastu kaks ümmargust kollast silma. Ja nende kõrval veel kaks. Ja veel kaks. Puuvirnal istus kolm kollase-musta-

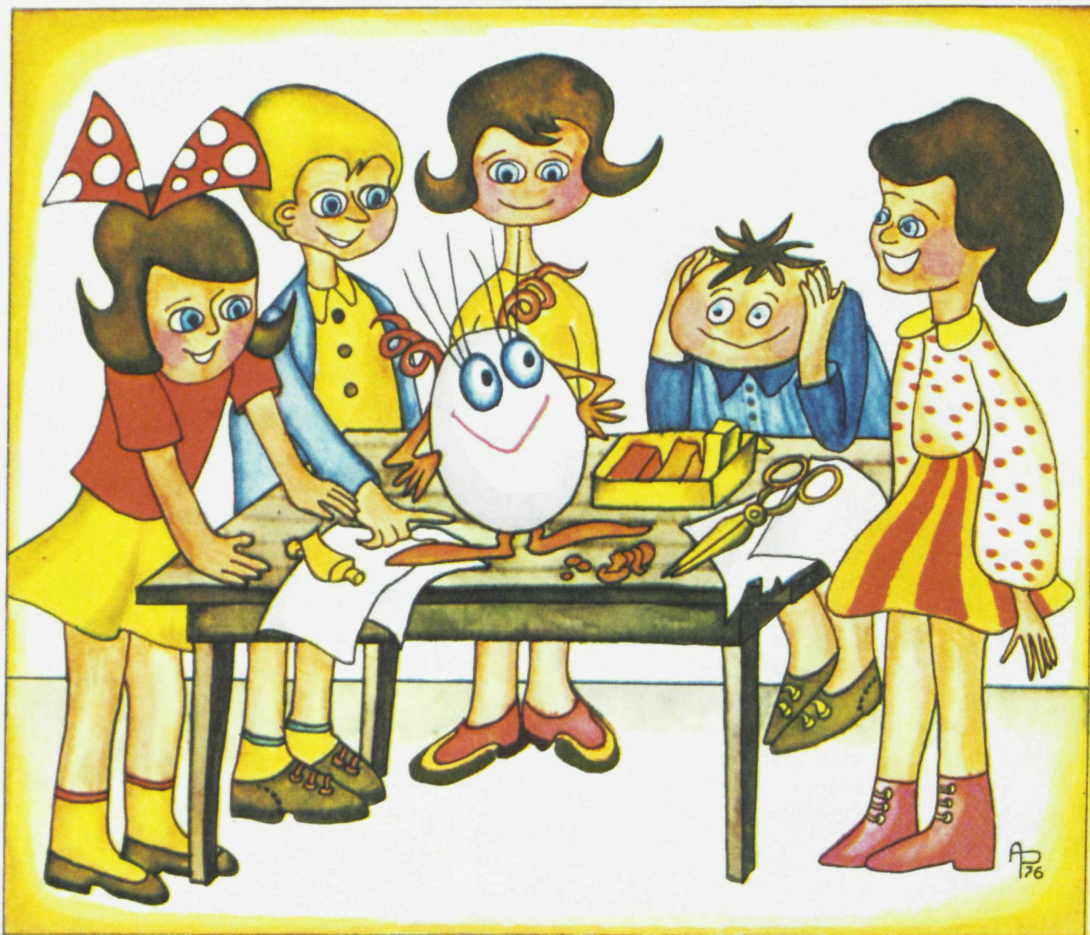
kirju kassi, kõikidel ühe silma ümbrus must. Sven jooksis suure kisaga õe juurde: «Svea! Kuuris on kolm röövelkassi!» «Või juba kolm!» pilkas Svea. «Varsti saab sust maailma kõige suurem väljamõtteleja.» Svea läks tuppa. Sven jäi üksi nukrutsema. Varsti tulid ema ja isa aeda ning leidsid kuurist kolm kassipoega. «Need viin siit küll homme ära,» ütles isa. «Kui need kasvavad, hävitavad nad aiast viimase kui linnu.»

«Väga hea!» kiitis ema. «Kuid seni, kuni sa neid veel pole ära viinud, peab neile ikkagi süüa andma.» Ema tõi toast piima ja pani kausi pöösa alla. Sveni lubati ainult kaugelt vaadata, sest ema arvas, et muidu kassipojad ei julge piima juurde tulla. Peagi olid kassipojad platsis. Nad jooksid kausi poole, kuid piima lakkuma ei läinud. Jäid eemale kräunuma. «Minge juba sööma!» julgustas neid Sven. Ta hääl peletas kassipojad hoopis kuuri tagasi. «Miks nad sööma ei läinud?» mõtles Sven. «Võib-olla kartsid, et tikripöösas torgib?» Ta läks piimakausi teise kohta tõstma, kuid jäi siis rabatult seisma. Midagi niisugust poleks ta iial uskunud! Sven jooksis tuppa nii et maa müdises. «Ema! Isa!» karjus ta. «Siilid joovad piima! Siilid, mitte kassid... Neli siili! Üks suur ja kolm väikest.» Svea pahvatas laginal naerma. «Rumal! Kust siilid linna said? Neli siili! Varsti on sul aias viis lõvi. Ja siis kuus elevanti.» Kogu pere läks õue. Siilid vudisid nende lähenedes pöösa taha. «Kauss ilusasti tühjaks limpsitud,» vaatas ema. «Ehk jäi neile sellest vähekski?» Enam Svea ei naernud. «Luba mina valan siilidele veel piima,» palus Svea. «Ja mina hakkangi neid siis toitma. Eks ju?» «Ei,» ütles isa. «Sven mõtles nad välja, tema annab neile ka piima. Kui sinu viis lõvi ja kuus elevanti kord siia jõuavad, siis sina toidad neid.»

KLÄÄBU

Ühel päeval esimese klassi lapsed Ene ja Anne ja Elju ja Eino ja Lembit ja kes nad kõik olid võtsid kooli kaasa igasuguseid asju. Nad võtsid kaasa traati ja niiti ja plastiliini ja kummi ja muud ka veel, sest pärast tunde pidi tähekesel tulema meisterdamiskoondus. Tavaliselt juhtub meisterdamiskoondustel nii, et kõige raskem on kokku leppida, mida meisterdama hakata. Seekord läks kokkuleppimine lihtsalt.

«Teeme õige täna Klaabu,» ütles Elju, ja kohe olid kõik nõus. «Minu poolt on Klaabule keha,» ütles Lembit ja pani lauale suure val-

ge muna. Tegelikult oli see küll munakoor. Muna oli munakoor enne seda olnud, kui Lembit tema sisu ära jõi.

«Mina teen Klaabule jalad,» ütles Elju ning pani lauale plastiliinikarbi.

«Mina silmad,» klõbistas Ene nõõpe.

«Mina käed,» lubas Anne.

«Aga mina krimblid,» kihistas Eino ja vehkis traadipusaga.

Krimblid teistele ei meeldinud.

«Krimbleid ei ole vaja,» ütles Elju. «Mis nendega peale hakatakse? Mis asjad need krimblid üldse on?»

«Need on nii nagu sarved, ainult palju paremad. Kui Klaabu peaks sinu peale vihastuma, on tal hea krimbleid krussi tõmmata.»

Nüüd oli täpselt teada, mis kellegi poolt on, ja töö võis alata.

«Minu poolt on keha,»

ümis Ene ja pani lauale pintseldades.

«Mul käed vaja teha,»

laulis Anne plastiliini muljudes.

«Silmakeseks nõõbike, nõõbi peale vöödike,»

siristas Ene.

Aga vigurivänt Eino tegi hääle jämedaks ja jorutas:

«See on, see on päris kindel — sarvest kindlalt parem krimbel.»

Ja siis oligi Klaabu valmis.

Lapsed said seda sellest aru, et äkki ajas ta silmad suureks ning tõmbas otsaesise kortsu ja krimblid kõveraks. Ja veel sellest ka, et Klaabu hakkas rääkima.

«Hm-hm. Niimoodi ma siis tunnen teadmishuvi,» ütles Klaabu jämeda Eino-häälega. «Aga kui ma ühe krimbli sirgu surun?»

Ta tegi seda.

«Niimoodi olles olen ma segaduses,» taipas Klaabu.

«Aga kui sa krimblid ette sirutad?» küsis Eino.

«Peab katsetama,» ütles Klaabu. Ta seadis krimbliteravikud poisile vastu rinda.

«Ahah!» oli Klaabule asi selge. «Sedaviisi saan ma lapsi läbi katsuda. Sina armastad tüdrukutele luisata!»

Nüüd tahtsid ka teised teada, mis kasu Klaabul krimblitest veel on.

«Klaabu, Klaabu!» hüüdis Elju. «Aga kui sa nad tahapoole pöörad?»

Klaabu pööras. Krimbliotsad hakkasid sädemeid pilduma. Klaabu tõusis õhku, nagu oleks teda niidist tõmmatud. Jahmunud lapsed vaatasid, kuidas ta, käed vastu keha surutud, aeglaselt aknani ujus. Krimblid löid tugevamini sädema. Kostis veidrat surinat. Järgmisel hetkel lendas Klaabu nagu püssikuul läbi lahtise õhuakna ja oligi kadunud.

Suud lahti, vaatasid Ene ja Anne ja Elju ja Eino ja Lembit ja kes nad seal kõik olid haigutavat aknaava. Mis sa niisuguse loo peale mõistad ütelda?

«Lähme vaatama, kuhu Klaabu lendas!» ütles viimaks Elju. «Lähme teda otsima!»

Lapsed jooksid rüsinal õue.

Mis edasi sai, loete järgmisest «Tähekesest».

Illustreerinud AVO PAISTIK

PUUHIIGLASED

Mitme maa ja mere taga kasvavad tohutu kõrged puud, mille ladvad ulatuvad üle pilvede...

Ei, see pole muinasjutt. Austraalias on eukalüptid, mille nahkjate lehtedega võra tõuseb kuni 150 meetri ni. Kord möödeti ühe mahalange-

nud eukalüpti tüve pikkuseks koguni 155 meetrit. Teist nii suurt puud ei ole maailmas leitud.

Põhja-Ameerikas, Kalifornia rannikul, on mäenõlvadel ja orgudes sekvoia- ehk mammutipuumetsad. Mammutipuud on kuni 112 meetri kõrgused. Kui üks selline puu maha saagida, läheb puidu vedamiseks tarvis 60 raudteevagunit.

Kõige suuremat mammutipuud kutsuti Metsa Isaks. Ta oli 146 meetrit kõrge. Selle hiiglase tüvi oli nii jäme, et ümbert kinnivõtmiseks pidid 20 meest üksteisel kätest kinni haarama. Metsa Isa elas 4000-aastaseks. Siis langes ta maha. Tema õõnsas tüves võis hobusega kuni 60 meetri kaugusele ratsutada.

Mammutipuud on üldse väga jämedad ja seest tühjad. Nii on ühe puu õõnsusse ehitatud restoran, mis mahutab üle 50 inimese. Teise puu

KÕRGUS MEETrites

EUKALÜPTID

SEKVOIAD EHK
MAMMUTIPUUD

BAOBAB EHK
AHVILEIVAPUU

EESTI KÕRGEIMAD
PUUD — KUUSED

EESTI KÕRGEIMAD
MÄNNID

KASK

VÕIMAS TAMM
UKRAINAS

TAMM
VÕLLAMÄEL

5- JA 16-KORRUSELINE ELUMAJA

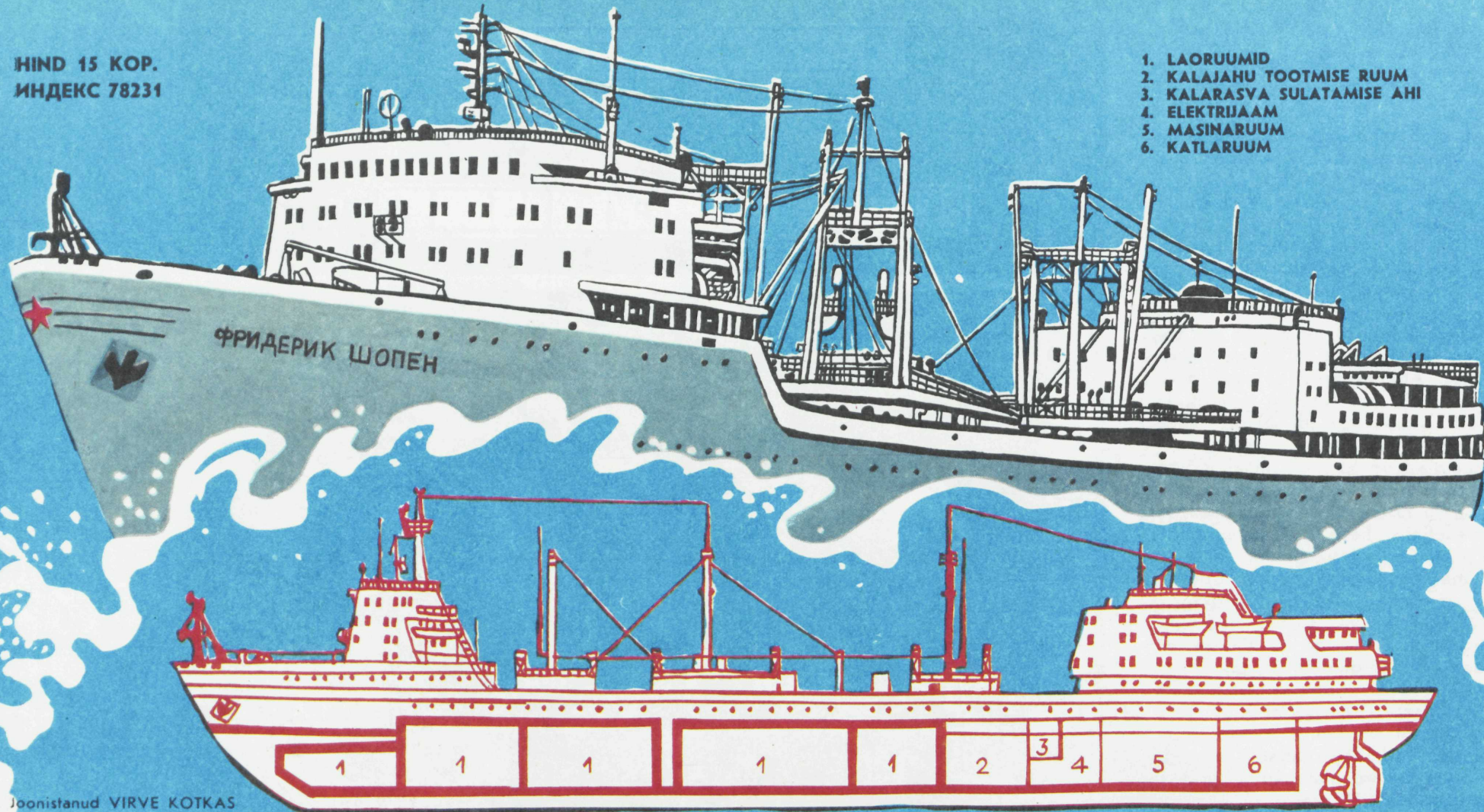
OLEVISTE TORN TALLINNAS

SUUR MUNAMÄGI
KOOS VAATETORNIGA

TALLINNA
RAEKOJA TORN

HIND 15 KOP.
ИНДЕКС 78231

1. LAORUUMID
2. KALAJAHU TOOTMISE RUUM
3. KALARASVA SULATAMISE AHI
4. ELEKTRIJAAAM
5. MASINARUUM
6. KATLARUUM

Joonistanud VIRVE KOTKAS

UJUV- TEHAS

Pildil näed meie vabariigi tootmiskoondise «Ookean» üht suuremat kalalaeva — ujuvtehas. Tema nimi on Poola kuulsaima helilooja ja pianisti mälestuseks «Fryderyk Chopin» (loe: fröderök šopään). Kaugel Atlandi ookeanil püüavad kalu väiksemad traal-laevad. On neil noodad kalu täis, võtab ujuvtehas saagi oma pardale. Siin kalad pestakse ja puhastatakse. Seejärel nad külmutatakse või soolatakse. Kalu on tohutult palju ja käsitsi ei jõuaks neid kiiresti töödelda. Seepärast teevad kõiki töid masinad. Inimesed jälgivad, et masinad hästi käiksid. Laevas on isegi niisugused liikuvad lindid ja seadmed, mis kalu suuruse järgi sorteerivad. Atlandi ookeani püügi-aladel on peaaegu alati kuumad

ilmad. Kalasaak võib ruttu rikneda. Et seda ei juhtuks, on laevas külmutuskambrid. 42-kraadises külmas hoitakse kalu niikaua, kuni nad on kattunud jääkooriguga. Siis kalad pakitakse ja toimetatakse liikuvatel lintidel lastiruumi. Lastiruumis on vähemalt 18 kraadi külma. Kui laev kodusadamasse jõuab, saadetakse karpides soolakala ja lahtine värske kala kauplustesse müügile.

Ujuvtehas on ka niisugused masinad, mis kalajäätmed kokku pressivad, aurutavad, kuivatavad ja seejärel jahuks jahvatavad.

Kalajahu läheb loomadele toiduks.

LEO RANDMAA